

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, 19 lutego 2010 r.

**Pan
Witold Liszkowski
Wójt Gminy Puńsk**

LBI-410-027-01/2009
P/09/074

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Urzędzie Gminy w Puńsku (*Urzędzie*) kontrolę realizacji, w latach 2007-2009, zadań wynikających z ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym², zwanej dalej „ustawą o mniejszościach narodowych i etnicznych”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym 29 stycznia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Gminy w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych.

- 1 Gmina Puńsk podejmowała różnorodne działania zmierzające do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości litewskiej, stanowiącej 75,1% ogółu mieszkańców gminy³. Na podstawie art. 9 oraz 10 ust. 1 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych, po uzyskaniu wpisu do Urzędowego Rejestru Gmin, w których jest używany język pomocniczy wprowadzono (z dniem 25 maja 2006 roku) możliwość używania języka litewskiego przed organami gminy.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz.U. Nr 17, poz. 141 ze zm.

³ Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku.

Zgodnie z 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych wprowadzono na obszarze gminy drogowe tablice informacyjne, zawierające dodatkowe nazwy miejscowości w języku litewskim.

W czerwcu 2007 r. utworzono drugą – obok działającego Domu Kultury Litewskiej w Puńsku (DKL) – gminną instytucję kultury, tj. Litewskie Centrum Kultury Ludowej w Puńsku (LCKL). Oba placówkom Gmina stworzyła właściwe warunki do prowadzenia ich statutowej działalności. W efekcie:

- a) DKL, w latach 2007 – 2009, zorganizował 115 imprez kulturalnych, kultywujących i propagujących tożsamość narodową i kulturę litewską, w tym m. in. *Festiwal Teatrów Stodolanych*, *Święto Chórów*, *Festiwal Teatrów Dziecięcych* oraz *Koncert Zaduszkowy "Velines"*. DKL był także organizatorem obchodów rocznic ważnych dla historii Litwy oraz corocznych spotkań przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych z całej Polski. Prowadził również stałą, wielokierunkową działalność artystyczno-edukacyjną, polegającą głównie na prowadzeniu sześciu zespołów twórczości amatorskiej, prezentujących i propagujących kulturę litewską, to jest: *Teatru Stodolanego*, chóru *Dżukija*, kapeli ludowej *Klumpė*, dziecięcego zespołu artystycznego *Puniukai*, grupy tanecznej *Vyciai* oraz zespołu choreograficznego *Jotva*;
- b) LCKL opiekowało się m. in. Parkiem Etnograficznym – Skansenem w Puńsku oraz prowadziło działalność etnograficzną i wystawienniczą z zakresu rękodzieła ludowego i upowszechniania litewskiej kultury ludowej.

Realizując obowiązek podejmowania działań w zakresie umacniania dialogu międzykulturowego, określony w art. 6 ust. 2 pkt. 3 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych, Urząd organizował cykliczne masowe imprezy, mające na celu zaprezentowanie dorobku kulturowego mniejszości litewskiej. Na przełomie stycznia i lutego organizowano koncert *Dni litewskich rejonów*, zaś w sierpniu uroczystości związane z: litewskimi obchodami *Święta Zielnej* (połączonymi z dniami Puńska) oraz obchody *Święta Chleba, Miodu i Mleka*.

Wydawano i rozpowszechniano różnorodne publikacje, propagujące tożsamość narodową i kulturę litewską. W okresie objętym kontrolą, Urząd rozpowszechnił m. in. 6,3 tys. egzemplarzy cyklicznego magazynu pt. „*Panorama Euroregionu Niemen*”, 4,0 tys. map pogranicza polsko-litewskiego oraz prawie 2 tys. płyt kompaktowych. Rozpowszechniono też książki pt. „*Drogą języka i literatury*” (2,2 tys. egz.) oraz „*Dziedzictwo kulturowe*” (2,0 tys. egz.).

Realizując zadania określone w art. 18 ust. 1 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych w zakresie ochrony, zachowania i rozwoju kultury Litwinów, Urząd aktywnie współpracował z organizacjami mniejszości litewskiej, w tym z czterema mającymi siedzibę w Puńsku (tj. Wspólnotą Litwinów w Polsce, Stowarzyszeniem Litewskiej Kultury Etnicznej w Polsce, Stowarzyszeniem Nauczycieli Litwinów w Polsce i Stowarzyszeniem Młodzieży Litewskiej w Polsce). Współpraca ta polegała głównie na pomocy udzielanej:

- przy organizacji narodowych świąt litewskich oraz festiwali litewskich zespołów estradowych i folklorystycznych,
- w renowacji i konserwacji przydrożnych krzyży, upamiętniających ważne wydarzenia z historii Litwy i Litwinów w Polsce.

2. Zgodnie z wymogami art. 8 pkt. 4 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych, uczniom narodowości litewskiej zapewniono naukę w języku mniejszości. Na terenie Gminy funkcjonowały trzy Szkoły Podstawowe w Nowinkach, Widugierach i Przystawańcach (z litewskim językiem nauczania) oraz Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Puńsku z polskim i litewskim językiem wykładowym. Na funkcjonowanie tych szkół, w latach 2007–2009, przekazano ogółem 10.496,4 tys. zł, tj. o 1.455,9 tys. zł (16,1%) więcej od otrzymanej oświatowej części subwencji ogólnej (9.040,5 tys. zł). Stosunkowo wysokie koszty funkcjonowania szkół, wynikały m. in. z faktu, że do Szkół Podstawowych w Widugierach, Smolanach i Przystawańcach uczęszczała niewielka liczba uczniów (odpowiednio 13, 14 i 8), a pracowało w nich (odpowiednio) 7 (na 4,77 etatu), 7 (5,95) i 5 (3,77) nauczycieli. Przeprowadzona przez NIK kontrola w Gimnazjum z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania w Puńsku potwierdziła rzetelne wykazywanie liczby uczniów, stanowiącej podstawę do wyliczenia kwoty oświatowej.

3. Prawidłowo wykorzystano i rzetelnie rozliczono uzyskane dotacje na realizację dwóch zadań na rzecz mniejszości litewskiej, o których mowa w art. 18 ust. 2 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych, to jest:

- dotację, w kwocie 85,5 tys. zł, uzyskaną z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) przeznaczoną na wydatki związane z wymianą, na terenie gminy Puńsk, drogowych tablic informacyjnych, zawierających dodatkowe nazwy miejscowości w języku litewskim. Tablice te zostały wykonane i zamontowane w sposób określony w § 2 – 5 Ministra Infrastruktury z dnia

10 sierpnia 2005 r. w sprawie umieszczania na znakach i tablicach dodatkowych nazw w językach mniejszości narodowych⁴;

- dotację w kwocie 15,0 tys. zł, uzyskaną od Zarządu Województwa Podlaskiego, na wykonanie dokumentacji konserwatorskiej zabytkowych budynków skansenu w Puńsku.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.

DYREKTOR DELEGATURY

z up.

Agata Katarzyna Ciupa

Wicedyrektor

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1320.